



# JOURNAL OF SOCIAL AND HUMANITIES SCIENCES RESEARCH

Uluslararası Sosyal ve Beşeri Bilimler Araştırma Dergisi

Open Access Refereed e-Journal & Refereed & Indexed

Article Type	Research Article	Accepted / Makale Kabul	20.06.2019
Received / Makale Geliş	21.04.2019	Published / Yayınlanma	21.06.2019

## EĞİTİMDE DİJİTALLEŞME FAALİYETLERİ VE EĞİTİM YÖNETİCİLERİNİN SÜRECE UYUMUNA İLİŞKİN BİR ARAŞTIRMA<sup>1</sup>

### DIGITALIZATION ACTIVITIES IN EDUCATION AND AN INVESTIGATION ON EDUCATIONAL MANAGERS' CONSISTENCY TO THE PROCESS

**Doç. Dr. Somayyeh RADMARD**

İstanbul Aydın Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Eğitim Bilimleri Bölümü, İstanbul / TÜRKİYE,  
ORCID: 0000-0002-9431-8081

**Özge Zeynep ATİK**

İstanbul Aydın Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Eğitim Bilimleri Bölümü, İstanbul / TÜRKİYE,  
ORCID: 0000-0003-1241-8845

#### ÖZET

İnsan hayatının her anının aktif bir şekilde sayısal unsurların bir parçası haline geldiği ve bu vesileyle insanların teknolojinin getirileri ile iç içe yaşıyor olduğu bir dönemde, dijitalleşme giderek daha vazgeçilmez bir unsur olarak ortaya çıkmaktadır. Eğitimin dijitalleşmesi birçok açıdan olumlu şekilde değerlendirilebilecekse de ortaya çıkan tabloda, eğitimi alacak ve eğitimi sunacak tarafların dijital unsurlarla ve araç-gereçlerle olan etkileşiminin çok yoğun olması gerekmektedir. Araştırmada, dijitalleşmenin insan hayatındaki yeri temelinde, dijitalleşmenin eğitimdeki konumu incelenmektedir. Bu nedenle araştırma, dijitalleşme ve eğitimde dijitalleşme olarak iki farklı kavram çerçevesinde incelenmiştir. Çalışmada İstanbul'da yaşayan, eğitim sektöründe yer alan ve lise seviyesindeki okullarda çalışan eğitimciler üzerinde bir anket çalışması uygulanmıştır. Ankete 152 kişi katılmıştır. Anket çalışması 5'li likert sistemiyle hazırlanmış ve iki kısımdan oluşturulmuştur. Anket formunun birinci bölümünde bir takım demografik özelliklerden (yaş, cinsiyet, eğitim durumu, çalışma yılı, görevi) oluşan bölüm bulunmaktadır. İkinci bölümünde ise 23 soru adedinden ve tek boyuttan oluşan dijitalleşme faaliyetlerine uyum ölçeği bulunmaktadır.

**Anahtar Kelimeler:** Dijitalleşme, Eğitim, Faaliyet, Uyum, Yönetici

#### ABSTRACT

At a time when every moment of human life is actively becoming a part of the digital elements and people are intertwined with the returns of technology, digitalization is becoming increasingly indispensable. While the digitalization of education can be evaluated in many ways in a positive way, it should be seen that the interaction of the parties who will receive education and education will be very intense with digital elements and tools. In this research, the position of digitalization in education is examined on the basis of the place of digitalization in human life. the research is examined into two different concepts as digitalization and digitalization in education. In the last part of the study, there is a questionnaire study conducted on the educators working in high schools. 152 people participated in the survey. The questionnaire was prepared with 5-point Likert system and consisted of two parts. In the first part of the questionnaire, there are some demographic features (age, gender, educational status, working year, occupation). In the second part, there is a scale of adaptation to digitization activities consisting of 23 questions and one size.

**Key Words:** Digitalization, Education, Activities, Consistency, Manager

#### 1. GİRİŞ

Teknolojinin 1970'li yıllar itibari ile kaydetmiş olduğu ivme, bireysel ve kurumsal anlamda, dünya tarihinde geniş kapsamlı bir değişime yol açmıştır. İlk dönemlerde bir deneme süreci olarak değerlendirilebilecek olan teknolojinin gelişimi, belirli bir noktadan sonra artık durdurulması son derece zor olan bir ivme yakalamıştır. Mevcut süreçteki teknolojik gelişmelere bakıldığında, kavramın ve

<sup>1</sup> Bu çalışma, Özge Zeynep ATİK'in, Doç. Dr. Somayyeh RADMARD danışmanlığında hazırlanmış olduğu; "Eğitimde Dijitalleşme Faaliyetleri ve Eğitim Yöneticilerinin Sürece Uyumunu" (2019) başlıklı yüksek lisans tezinden üretilmiştir.

içeriğinin, geçen yıllar içerisinde ne denli önemli bir gelişme kaydettiğini anlamak mümkün olmaktadır. Mevcut süreçte teknoloji, vazgeçilmez bir unsur olarak insan hayatının odak noktasında bulunmaktadır (Sunall, 2016: 299-300). Fakat teknolojinin gelişimi ve hali hazırda erişmiş olduğu noktaya bakıldığında, kavramı değerli kılan unsurun dijitalleşme olduğu görülmektedir. İnsan hayatının her anının aktif bir şekilde sayısal unsurların bir parçası haline geldiği, bu vesile ile insanların teknolojinin getirileri ile iç içe yaşamış olduğu bir dönemde, dijitalleşme giderek daha vazgeçilmez bir unsur olarak ortaya çıkmaktadır. Gündelik yaşamın temel unsurlarından üretime, pazarlamadan düşünmeye kadar sayısız alanda etkileri gözlemlenen dijitalleşme, insan hayatının şeklen değiştirilmesi konusunda önemli bir katkı sağlamaktadır. Özellikle de 2000'li yıllar itibari ile insan yaşamındaki tüm unsurların dijitalleştiğini ve böylelikle de dijitalleşme unsurunun insan hayatının bağımlılık yaratan bir parçası olduğunu da söylemek mümkündür (Değirmencioğlu, 2016: 592).

Bireysel temelde ele alınabilecek olan dijitalleşme, bireylerin hayatındaki önemli ve temel unsurların da bir parçası, bir nevi destekleyicisi olmaktadır. Eğitim, bu alanlardan birisi olarak eğitim kurumlarının, devlet yönetimlerinin ve özel şirketlerin dijitalleşmeyi mutlak olarak süreç içerisine entegre etmeleri gereken özelliklere sahip olmalıdır. Bu kapsamda gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelerde daha sık olarak gözlemlenen eğitimin dijital unsurlarla yaşamış olduğu bütünleşme ve gelişim, eğitimin kalitesinin artırılmasına önemli bir katkı sağlamaktadır. Aynı zamanda eğitimle birlikte dijitalleşmenin üretim ve gelişim açısından niteliği de arttırılmaktadır (Taşkıran, 2017: 93). Eğitimin dijitalleşmesi birçok açıdan olumlu şekilde değerlendirilebilecekse de ortaya çıkan tabloda, eğitimi alacak ve eğitimi sunacak tarafların dijital unsurlarla ve araç-gereçlerle olan etkileşiminin çok yoğun olması gerekmektedir. Fakat eğitimi sunacak taraflar, bir başka tabirle genel olarak eğitimciler açısından eğitimin dijitalleşmesinin getirisi olan unsurların detaylı olarak incelenmesi ve irdelenmesi gerekmektedir. Çünkü eğitimciler, eğitim ve öğretim açısından gereken bilgi potansiyeline halen sahip olmayan ya da eksiklikleri bulunan, öğrenci sıfatına haiz bireylere, dijitalleşme ile birlikte ortaya çıkan unsurlara dair de fikir vermektedirler. Öte yandan eğitimciler açısından, kendi alanlarında dijitalleşmenin önem arz eden en önemli noktası, eğitimi alacak olan kesimlerin, özellikle de çocukların ve gençlerin dijital unsurlarla olan yoğun ilişkileri neticesinde, bu konuda zorluklar yaşayan eğitimciler ile öğrenciler arasındaki iletişimin çeşitli kopukluklar yaratma ihtimalinin bulunmasıdır (Öksüz vd., 2016: 388).

Araştırmada, dijitalleşmenin insan hayatındaki yeri temelinde, dijitalleşmenin eğitimdeki konumu incelenmektedir. Bu nedenle çalışma; dijitalleşme ve eğitimde dijitalleşme olarak iki farklı kavram çerçevesinde incelenmiştir. Konunun uygulamadaki durumunu değerlendirmek amacıyla bir anket çalışması yapılması öngörülmüştür. Buna göre çalışmanın birinci bölümünde dijitalleşme kavramının genel çerçevesi ve dijitalleşmenin insan hayatındaki yeri incelenmiştir. Buna ilaveten, spesifik olarak eğitimde dijitalleşme konusu ele alınmıştır. Araştırmada, İstanbul'da yaşayan, eğitim sektöründe yer alan, lise seviyesindeki okullarda çalışan eğitimciler üzerinde bir anket çalışması uygulanmıştır. Ankete 152 kişi katılmıştır. Anket çalışması 5'li Likert sistemiyle hazırlanmış ve iki kısımdan oluşturulmuştur. Anket formunun birinci bölümünde bir takım demografik özelliklerden (yaş, cinsiyet, eğitim durumu, çalışma yılı, görevi) oluşan bölüm bulunmaktadır. İkinci bölümünde ise 23 soru adedinden ve tek boyuttan oluşan dijitalleşme faaliyetlerine uyum ölçüğü bulunmaktadır.

## 2. LİTERATÜR TARAMASI

Çalışmanın bu kısmında dijitalleşme ve eğitimde dijitalleşme kavramları açıklanmış, eğitimde dijitalleşmeye uyum süreci ile literatürdeki konuyla ilgili daha önce yapılan çalışmalardan bahsedilmiştir.

### 2.1. Dijitalleşme ve Eğitimde Dijitalleşme Kavramları

Dijitalleşme, mevcut süreçteki tüm görsel iletişim teknolojilerinin en gelişmiş olduğu bir sistem olarak ortaya çıkmaktadır. Geleneksel olarak alışılmış bilgi edinme şekillerinden farklı olarak dijitalleşme, bir kodlama sistemine dayanmaktadır ve iletişim süreci, yüksek hızda ve çok katmanlı etkileşimle gerçekleştirilmektedir. Dijitalleşme süreci ile birlikte birçok farklı kavram ön plana çıkmaktadır. Özellikle, görsel iletişimin geliştirilmesinde yeni deneyimlerle yeni bir çağ ortaya çıkmaktadır (Sunall, 2016: 300). Dijitalleşme kavramı, birçok alanda son gelişmelere katkıda bulunan en önemli teknolojik ilerleme olarak kabul edilebilmektedir. Buna göre, dijitalleşme, analog mesajların (kelimeler, resimler, harfler vb.) farklı şekillerde iletilebilen, işlenebilen ve elektronik olarak depolanabilen verilere

dönüştürülebilmesi işlemidir (Ormanlı, 2012: 33). Dijitalleşmenin kavramsallaştırılmasında en büyük öneme sahip olan unsur internettir. İnternetin ortaya çıkışının ilk günlerinden bu yana dijitalleşme kavramı; özgürlük, nedensellik ve sınırsız alışverişe dayalı bir "siber ütopya" olarak kabul edilmiştir (Başlar, 2013: 3). Dijitalleşme, farklı iletişim araçlarında bilgilerin serbest dolaşımını sağlamakta ve geleneksel raporlama uygulamalarının dönüşümüne öncülük etmektedir (Değirmencioglu, 2016: 593). Dijitalleşme ile yazılı, sözlü ve basılı öğeler (analog) bilgisayarlar tarafından tespit edilebilir hale getirilmektedir. Tarihçi Cahterina Berth, telgrafın icadını dijitalleşmenin başlangıcı olarak göstermektedir (Yayla, 2015: 48).

Eğitimde dijitalleşme süreçlerine sıklıkla uygulamada önem verildiği görülmektedir. Son yıllarda özellikle gelişmiş ülkelerde bir zorunluluk olarak uygulanmaya başlamış olan dijitalleşme çabaları eğitimin kimliğini değişime uğratmıştır (Taşkıran, 2017: 98). Dijitalleşme, günümüzde teknolojik ürünlerin üretimi ve satışı açısından birçok sektörde rutin ve olağan hale gelmiş olsa da, hayatın akışı içerisinde belki de en önemli etkiyi eğitim sektöründe yaratmıştır (Parlak, 2017: 1743). Eğitimde dijitalleşme ile birlikte bireylerin düşünme, üretme, yazıya aktarma, geliştirme vb. eğitim içerisinde yer alan rutin faaliyetlerinin içeriğinin değişime uğradığını söylemek mümkündür (Maden vd., 2018: 104). Aslında eğitimin dijitalleşme sürecinde, bireylerin değişiminin de büyük bir etkisi bulunmaktadır. Buna göre insanların dijital unsurlarla son yıllarda artan etkileşim düzeyleri, onların hayatlarının her anında dijital unsurları kullanmalarını zorunlu hale getirmektedir. Bir bakıma, bir hissiyat olarak ortaya çıkan bu durum eğitim hayatına da yansımaktadır (Şahin, 2009: 161). Öte yandan eğitimin dijitalleşmesinde, eğitimin iki ana unsuru olan öğrenci ve öğretmenin artık birer dijital birey ya da teknolojik gelişmeleri son derece yakından takip eden bireyler haline gelmelerinin büyük ve olumlu bir etkisi bulunmaktadır. Özellikle de eğitim hizmetini sunan, eğitimci bireylerin dijital unsurlara olan yatkınlıkları neticesinde ortaya çıkan tabloda, eğitimin dijital bir kimlik kazanarak, eğitimcilerdeki eğilimin öğrencilere de aktarılması, eğitimin teknoloji ile paralellik gösteren bir yapısının olmasına imkân sağlamaktadır. Geçmiş yıllarda eğitimcilerin büyük ölçüde yeniliklere uzak olmalarından ve geleneksel yöntemleri benimsemelerinden dolayı oluşan sıradanlaşmış görüntü, dolayısıyla eğitimin gelişimine de engel teşkil etmiştir (Öksüz vd., 2016: 388-389).

## 2.2. Eğitimde Dijitalleşmeye Uyum Süreci

Eğitimde dijitalleşmeye uyum süreci; eğitimcilerin uyumu, öğrencilerin uyumu ve eğitim kurumlarının uyumu ekseninde açıklanmaya çalışılmıştır.

### 2.2.1. Eğitimcilerin Uyumu

Eğitimcilerin süreç içerisinde, dijital unsurlara olan uyumları, eğitim kurumu içerisinde öğrencilere verilecek olan eğitim desteğinin niteliğinin artırılması adına önemlidir. Bu nedenle de eğitimcilerin hem kurum içerisinde hem de kurum dışındaki hayat akışları dâhilinde, teknoloji ile olan uyumluluk düzeylerinin son derece yüksek olması gerekmektedir (Seferoğlu, 2015: 90; Soysal ve Radmard, 2018). Reiser ve Salsberry (1991), eğitimde dijital uygulamaların ilk olarak tercih edilmeye başlandığı 1990'lı yılların ilk döneminde, çeşitli okullarda yaptıkları araştırmalarda, gelecekte dijital unsurların okulların vazgeçilmez unsurlarından birisi olacağını dile getirmişler, bu vesile ile okullardaki eğitim sisteminin buna uygun hale getirilmesinin önemine dikkat çekmişlerdir. İki araştırmacı açısından önem arz eden husus, mutlak olarak eğitim kurumlarının kendisi kadar eğitimcilerin kendilerinin de bu sürece hazır olmalarının gerekliliğidir (Altan, 1998: 3). Eğitimde iletişim ile ilgili olarak yapılan bazı araştırmalarda, eğitimcilerin öğrenciler ile kuracakları iletişimin, ilerleyen süre zarfı içerisinde öğrencilerin algılarının gelişimi konusunda etkili olacağı kanısına erişilmiştir. Bu sebeple, sürecin içerisinde eğitimcilerin alacakları sorumluluk ve iletişim kurma konusundaki becerileri, dijitalleşme süreçleri açısından önemli ve etkili olabilecektir. Genellikle eğitimcilerin sadece bilgi verme konusunda belirli fonksiyonları ve sorumlulukları olduğu düşünülecek olsa da, aslında eğitimciler teknolojinin değişimi ve gelişimi ile birlikte artık gerçek anlamda bir dijital uyumluluk sürecinin içerisine girmek durumunda kalmaktadırlar (Çubukçu ve Tosuntaş, 2016: 194). Öte yandan eğitimcilerin, teknolojinin artık insan yaşamı için bir zorunluluk olduğu bilinci ile hareket etmeleri son derece büyük bir önem taşımaktadır. Bir başka deyişle, eğitimde dijitalleşme sürecinde eğitimcilerin rolü, eğitim kurumlarından önceki yaşamlarında başlamaktadır. İstemeseler bile, görevleri gereği giderek daha yoğun bir biçimde dijital unsurlarla etkileşimleri önem kazanan eğitimciler, eğitim süreçleri öncesinde kendilerini geliştirmek adına dijital

unsurlarla uyumluluk düzeylerini arttırmak, daha sonrasında ise burada edindikleri bilgileri eğitimci kimlikleri ile eşleştirmek durumundadırlar (Yılmaz, 2007: 161-162).

### 2.2.2. Öğrencilerin Uyum

Öğrencilerin özellikle oyun faaliyetlerine olan eğilimleri ve bu vesile ile de sıklıkla teknoloji tabanlı oyunları tercih etmeleri, eğitim hayatındaki dijital unsurlara uyum sağlamalarına büyük kolaylıklar sağlamaktadır. Çocuk ve gençler arasında dijital araç-gereçlerin kullanım yoğunluğunun fazla olduğu göz önünde bulundurulduğu süre zarfında, eğitim hayatındaki uygulamalar, alışma süreci açısından öğrencilerin hayatlarını daha da kolaylaştırmaktadır (Tutgun ve Özden, 2011: 3). Konu sadece eğitim kurumlarındaki süreçler ekseninde incelendiğinde, karşılaşılan modern öğrenci profilinin teknoloji ile olan ilişkisinin son derece yoğun olduğu görülmektedir. Mevcut süreçteki öğrenci profiline dair unsurlara aşağıda yer verilmektedir (Yılmaz, 2007: 160-161):

Geçmiş yıllarda büyük ölçüde eğitimcilere ve sisteme dayalı olarak öğrencilerin yetiştirildiği bir eğitim mekanizmasından bahsetmek mümkündür. Fakat geçen yıllar içerisinde, öğrenci merkezli bir eğitim anlayışının belirlenmesinin ardından, öğrencilerin ilgi alanlarına fazlasıyla odaklanan bir eğitim sisteminin kabul edildiği görülmüştür. Özellikle de gelişmiş ve gelişmekte olan ülkeler açısından, medeniyetin getirilerine uygun bir eğitim sisteminin benimsenmesi neredeyse kanuni bir zorunluluk haline almıştır. Günümüzde eğitim sistemi, özellikle teknoloji ile uyumlu ve dijital araç-gereçleri sürecin temel alan bir bakış açısı neticesinde, öğrencilere uyumluluk göstermeye çabalayan ve onların teknolojiye dair beğeni ve beklentilerine paralel yanıt verebilen bir yapıya kavuşmuştur (Çetin vd., 2004: 145). Öte yandan inovasyonun ülke ekonomileri açısından önemi göz önünde bulundurulduğu süre zarfında, inovasyon odaklı çalışmalara uyumluluk gösterecek olan bireylerin yetiştirilmesi, öğrencilere sunulacak teknoloji destekli eğitim süreçlerinin önemini de arttırmaktadır. Bu vesile ile eğitim kurumları açısından artık öğrencilere sağlanacak temel ve nitelikli eğitim desteğinin yanı sıra bu eğitim sürecinin içerisinde teknoloji ve dijital unsurlara yer verilmesi de büyük önem arz etmektedir. Söz konusu unsurlar, sadece eğitim süreçlerini daha keyifli ve daha çekici hale getirmemekte, aynı zamanda eğitimi daha fazla geleceğe odaklanmış hale getirmektedir (Yıldırım, 2013: 1). Bu nedenle, eğitim sistemleri içerisinde, dijital unsurların çok daha fazla ve yoğun olarak sistemin içerisine entegre edilmesi ön planda tutulmaktadır.

Fakat eğitimde dijital unsurların kullanımı açısından ön plana çıkan sorun, öğrencilerin, bilhassa da çocukların ve gençlerin yaşamış oldukları bağımlılık ve bu bağımlılığın onları eğitim hayatlarının uzağında tutmasıdır. Bu nedenle de eğitim süreçlerinde dijitalleşmenin yoğun hale gelmesi, halen tartışılan bir konu olmakla birlikte öğrencilerin eğitim sistemine odaklanmaları açısından sorunlar yaratabileceği konusundaki düşünceleri de beraberinde getirmektedir. Bu açıdan bakıldığında, eğitim sisteminin dijitalleşme ile olan yakınlığı ve yoğunluğu eğitim kalitesini arttırmakla birlikte öğrenciler açısından ne gibi sonuçlar doğuracağı konusunda bir belirsizlik yaratmaktadır. Bu belirsizlik, öğrencilerin başarı-başarısızlık ekseninde hareket etmeleri konusunda değerlendirilmektedir (Mustafaoğlu vd., 2018: 228-230).

Öğrenciler açısından sürecin uyumluluk açısından bir sorun yaratmayacağı fikri, öğrencilerin genel olarak teknoloji ile uyumluluklarının yüksek olmasından kaynaklanmaktadır. Bu durum, eğitimde dijitalleşme açısından öğrencilerin, eğitimcilere göre daha avantajlı olduklarını göstermektedir. Fakat diğer taraftan değerlendirildiğinde, öğrencilerin, özellikle de çocukların ve gençlerin teknoloji ile olan uyumluluklarına dair yüksek düzeyin, teknolojik uyumluluk düzeyleri düşük olan eğitimciler ile aralarında bir uyum sorunu yaratıp yaratmayacağı konusu ise belirsizdir. Eğitimin dijital unsurlarla ilişkisinin ciddi ölçekte olarak yoğun bir biçimde yaşandığı süreçte, eğitimin iki önemli unsuru olan öğrenciler ile eğitimciler arasındaki farkın eğitim süreçlerine olumsuz yansiyabilmesi ihtimali bulunmaktadır.

### 2.2.3. Eğitim Kurumlarının Uyum

Eğitimde dijitalleşme sürecinde en belirleyici unsurların başında, eğitim kurumları gelmektedir. Eğitim kurumları, eğitim müfredatlarının belirlenmesi ve eğitimcilerin konumlandırılması konusunda etkili olan kurumlardır. Eğitim kurumları, teknoloji ile ilişkili olarak gerçekleştirilecek dijital dönüşüm süreçlerinde, uyumluluk açısından sorunlar yaşayabilmektedirler. Özellikle de dijital unsurların temini

ve sistemle uyumluluğunun oluşturulması adına süreç içerisinde en zorlu sorumluluğu almaktadırlar (Öksüz, 2013: 11).

Eğitim kurumları, eğitim müfredatlarının düzenlenmesi ve eğitim unsurlarının uygulanması adına sürecin en önemli unsurunu oluşturmaktadır. Eğitim kurumlarının çoğunlukla, geleneksel yönetim süreçlerine aşina olmaları nedeni ile modern yönetim süreçlerinin dijitalleşmesi ile etkileşiminde zorluklar yaşadığı görülmektedir. Çünkü eğitim kurumları, kendilerini ve eğitimcilerini geleneksel yönetim anlayışıyla konumlandırması neticesinde, dijital unsurları eğitim sistemlerine entegre etmeleri zaman almaktadır. Eğitim sistemlerinin genel olarak alışık olduğu süreç, öğrenci-educator ekseninde işler şekilde algılanmaktadır. Fakat dönüşüm içerisindeki eğitim, dünya genelinde dijital unsurlar ile etkileşim içerisinde olmak adına kendi içerisinde bir dönüşüme ihtiyaç duymaktadır (Çiftçi, 2013: 21-22).

Günümüzde hem devlet okullarında hem de özel okullarda, dijitalleşmeye uyumlu bir dönüşüm sürecinin yaşandığı gözlemlenmektedir. Buna istinaden, eğitim kurumlarının, dijitalleşme sürecinde benimsemiş oldukları uygulamaları aşağıdaki unsurlar dâhilinde değerlendirmek mümkündür (Genç ve Genç, 2013: 62-63):

- Eğitim kurumları, öğrencileri temel almak sureti ile dijital unsurları onların beklentilerine uygun olarak şekillendirmektedirler,
- Eğitimciler, eğitim kurumları dâhilinde, dijital unsurlarla uyumluluk adına çeşitli teknik destek ve dersler almaktadırlar,
- Eğitim kurumları, kamu ya da özel sektöre bağlı olmalarına bakılmaksızın, öğrencilerinin olduğu kadar velilerin de beklenti ve görüşlerine odaklı bir dijital eğitim planlaması gerçekleştirmektedirler,
- Her eğitim kurumu, kendi öğrenci potansiyeline ve eğitim içeriğine uygun olan dijital unsurları eğitim süreçlerine adapte etmeye çalışmaktadır,
- Yazılım destekleri sayesinde, eğitim kurumları da kendilerine uygun dijital uygulamalar geliştirmektedirler.

### **2.3. Eğitimde Dijitalleşme Faaliyetlerinde Eğitim Yöneticilerinin Sürece Uyumuna Dair Literatür Taraması**

Yazında, eğitimde dijitalleşme faaliyetlerinde eğitim yöneticilerinin sürece uyumuna ilişkin çalışmaların yapıldığı görülmektedir. Bu kapsamda Akkoyunlu (1995), “Bilgi Teknolojilerinin Okullarda Kullanımı ve Öğretmenlerin Rolü” başlıklı çalışmada; öğretmenlik konusunda stajyer konumunda olan öğretmenlerin teknoloji ile ilişkilerini ve teknolojinin öğrencilere olan katkısını incelemiştir. Çalışmada, katılımcı öğretmenlerin büyük bir bölümünün, teknoloji ile iç içe olan eğitim süreçlerine olumlu olarak yaklaştıklarını görmek mümkündür. Aynı zamanda çalışmaya katılan öğretmenlerin, bilgisayarlarla eğitimi öğrencilerine sevdirmeye ve onların ebeveynleri nezdinde olumlu yöndeki eğilimleri belirlenmiştir (Akkoyunlu, 1995: 109). Akkoyunlu’nun çalışmanın önemli bir çıktısı olarak 1995 yılında, eğitimde teknolojik unsurların günümüzden daha az yoğun olarak kullanıldığı bir dönemde dahi öğretmenlerin eğitimde teknolojik gelişmelere dair eğilimlerinin ne denli olumlu karşılandığı ifade edilmiştir.

Karal ve Berigel (2006) “Eğitim Fakültelerinin Öğretmenlerin Teknolojiyi Eğitimde Etkin Olarak Kullanabilme Yeterlilikleri Üzerine Etkileri ve Çözüm Önerileri” başlığını taşıyan araştırmasında, Türkiye’nin dört şehirden seçilen sekiz okulda çalışan 187 öğretmen üzerinde, söz konusu öğretmenlerin eğitimdeki teknolojik gelişmeler ile olan etkileşimleri incelenmiştir. Karal ve Berigel’in çalışmasında dikkat çeken iki önemli tespit bulunmaktadır. Bunlardan ilki, eğitimde dijitalleşme unsurlarının kullanılması hususunda yönetsel bir eğilim bulunmasına karşın, öğretmenlerin yeterliliği konusunun tartışmalı olduğudur. Bu nedenle de öğretmenlerin teknoloji konusunda eğitimleri büyük önem teşkil etmektedir. Eğitimde dijitalleşme faaliyetlerinde başarı elde edilebilmesi açısından önem arz eden diğer konu, mutlak olarak öncelikle öğretmenlerin teknoloji ve dijital unsurlar konusundaki eğitimlerinin gerçekleştirilmesidir. Bu şekilde eğitim sürecinin diğer parçaları daha kolay olarak sürece uyum sağlayabilecektir (Karal ve Berigel, 2006: 64). Söz konusu çalışma ekseninde, eğitimde dijitalleşme sürecinin kilit unsuru olarak eğitim sürecini hem yöneten hem de yönlendiren taraflar olarak

öğretmenlerin ön plana çıkarıldığı ve onların dijitalleşme ile olan uyumluluklarının değeri değerlendirilmektedir. Erdemir vd. (2009), “Öğretmen Adaylarının Eğitimde Teknolojiyi Kullanabilme Özgüvenlerinin Tespiti” ismini taşıyan çalışmada, iki eğitim fakültesinde öğrenim gören ilköğretim matematik, fen bilgisi, sosyal bilgiler, okulöncesi, sınıf ve Türkçe öğretmenliği Anabilim Dalında öğrenim gören 325 öğretmen adayı nezdinde bir araştırma gerçekleştirmişlerdir. Araştırmanın en çarpıcı bulgusu; katılımcıların özellikle internet kullanımı açısından bilgi birikimlerinin bulunması fakat bunları aktif bir şekilde kullanmakta zorlanmaları ve özellikle de eğitim amaçlı olarak gerçekleştirilen dijital faaliyetlerde yeterli yetkinliğe sahip olamamalarıdır. Bununla birlikte araştırmada, katılımcıların, arama motorlarının eğitim faaliyetlerine yönelik olarak kullanımı konusundaki soruya kararsız oldukları yönünde cevap vermeleri, bu konuda bir özgüven eksikliklerinin bulunduğu algısının bulunduğu izlenimini de vermektedir (Erdemir vd., 2009: 105). Bu üç araştırmacının çalışmalarında dikkati çeken en önemli unsur, değişen teknolojinin de etkisi ile birlikte öğretmen ve öğretmen adayı bireylerin dijital unsurlarla olan etkileşiminin artmış olmasına karşın bunun eğitim ile olan adaptasyonunun halen yeterli bir seviyede olmamasıdır.

Uluuysal ve diğerleri (2014), “Bir Öğretmenin Teknoloji Entegrasyonu Yolculuğu” başlıklı araştırmasında, çevrimiçi ortamlarda katılımcı öğretmenlerin elde ettikleri kazanımlara dair bir çalışma yürütmüşlerdir. Araştırmanın sonuçlarındaki dikkat çekici çıktıları aşağıdaki unsurlarla değerlendirmek mümkündür (Uluuysal vd., 2014: 18-19):

- Çevrimiçi ortamlarda öğretmenlerin de katılımıyla bir içerik oluşturulması adına öğretmenlerin eğilimlerinin bulunduğu görülmektedir,
- Öğretmenlerin, söz konusu çevrimiçi eğitim ortamlarında aktif bir şekilde yer almaları, öğrencilerinin bu ortamlar üzerinden bilgi edinmeleri konusunda teşvik edici olmaktadır,
- Çevrimiçi ortamlarda aktif bir şekilde görev almak isteyen öğretmenlerin en önemli beklentisi, bağlı buldukları eğitim kurumlarının ya da bağımsız bir kuruluşun kendilerine bu konuda yardım sağlamasıdır,
- Katılımcı öğretmenler, konuya dair alacakları eğitimin sadece dijital anlamdaki bilgi gelişmelerine değil, aynı zamanda mesleki anlamdaki gelişmelerine de olumlu yönde etkisinin bulunacağıdır.

Dargut ve Çelik (2014), “Türkçe Öğretmeni Adaylarının Eğitimde Teknoloji Kullanımına İlişkin Tutum ve Düşünceleri” isimli araştırmasında, Türkçe öğretmeni adaylarının eğitimde teknoloji kullanımına karşı tutumlarını ve sahip oldukları fikirleri tespit etmeye çalışmıştır. Bunun için de araştırmalarında 282 Türkçe öğretmeni adayından veri toplanmış, ayrıca bu verileri desteklemek amacıyla Türkçe Öğretmenliği Bölümü’nden beş öğrenci ile görüşmeler yapmışlardır. Araştırma sonuçlarına göre, katılımcı öğretmenlerin, özellikle bilgisayar ve projeksiyon aletlerinin kullanımı açısından eğitimde dijitalleşmeyi önemli ve değerli olarak gördükleri, bu süreçte de kendilerini bu araçları ve teknikleri kullanma konusunda yeterli potansiyelde gördükleri belirtilmiştir. Fakat söz konusu araştırmada katılımcı öğretmenler, teknoloji konusunda eğitim kurumlarının kendilerine yeterli düzeyde, dijital konulara dair eğitim vermediğini de belirtmişlerdir (Dargut ve Çelik, 2014: 40). Bu kapsamda, öğretmenler için kendilerini sürece dair yeterli görmeleri son derece olumlu bir sonuç olarak algılanabileceken, öte yandan ortaya çıkan tabloda, bu yetkinliklerini kendi başlarına kazanmış olmaları ve bu yetkinliklerini eğitim yaşamlarına adapte etmek adına yeterli düzeyde destek görmemeleri/görememeleri onlar açısından bir handikap olarak değerlendirilebilecektir.

Emiroğlu (2016), “Eğitimde Tablet Bilgisayar Kullanımına Yönelik Özel Okul Öğretmenlerinin Görüşleri” başlıklı çalışmada, Türkiye’deki bir özel okulun, ülkenin farklı şehirlerindeki kampüslerindeki 257 öğretmenin eğitimde tablet bilgisayar kullanımıyla ilgili görüşleri belirlenmeye çalışılmıştır. Sonuçlara göre öğretmenlerin görüşleri iki noktada yoğunlaşmaktadır. Katılımcı öğretmenler, dijital olarak kendilerini sürecin içerisine dahil edecek türden, daha çekici ve bilgilendirici uygulamaların süreç içerisine entegre edilmesini beklemektedirler. Öte yandan katılımcı öğretmenler öğrenciler açısından daha çekici görsel unsurların süreç içerisinde kullanımının önemine değinmektedirler (Emiroğlu, 2016: 995-996). Emiroğlu’nun araştırmasındaki eğitimin dijitalleşme süreçlerinde uyumluluk açısından önem arz eden unsur, öğretmenlerin hem kendileri hem de öğrencileri

için mutlak olarak çekici unsurların ön plana çıkarılmasıdır. Bu çekicilik, dijitalleşme faaliyetlerinin özel hayattan eğitim hayatına aktarımı açısından değerlidir.

Çubukçu ve Tosuntaş (2016), “Teknoloji Destekli Eğitim Ortamlarında İletişim: Bir Sınıf Etkileşim Analizi Çalışması” isimli araştırmasında, öğretmenlerin sınıfta teknoloji kullanımlarına dair uyumluluk durumlarını incelemiştir. Araştırmanın ön plana çıkan sonuçlarından ilki, eğitimde dijitalleşme faaliyetlerinin etkililiğinin, öncelikli olarak öğretmenler üzerinde olumlu etki yaratmasına çalışılması gerektiğidir. Bu şekilde öğretmenlerin dijitalleşmeye uyumları konusunda desteğe ihtiyaç duydukları anlaşılmaktadır. Öte yandan çalışmada, öğretmenlerin eğitimde dijitalleşme konusunda alacakları desteğin dolaylı olarak öğrencileri de olumlu yönde etkileme ihtimalinin bulunduğu, buna istinaden öğretmenlerin dijital bilgi birikimlerinin eğitimde iletişim süreçlerini nitelikli hale getireceği tespitinde bulunulmuştur (Çubukçu ve Tosuntaş, 2016: 197). Söz konusu çalışmada eğitimde dijitalleşmenin başlangıç noktasının, öğretmenlerin dijitalleşme süreçlerine olan katılımları ekseninde sağlanacağı belirtilmiştir.

### 3. YÖNTEM

Araştırma, betimsel tarama modeli ile gerçekleştirilmiş olup, dijitalleşme faaliyetlerinin, eğitim sektöründe yer alan farklı pozisyonlarda görevli öğretmenler üzerinde, belirli demografik faktörler dahilinde (yaş, cinsiyet, eğitim durumu, çalışma yılı, görevi) anlamlı bir etkisi olup olmadığını belirlemeye yönelik analizler yapılmış ve birtakım bulgular elde edilmiştir. Bu minvalde çalışanların yaş, cinsiyet, eğitim düzeyi, görev süresi ve görev pozisyonlarının dijitalleşme faaliyetlerine uyum sağlama noktasında anlamlı bir farklılık oluşturup oluşturmadığı çalışma kapsamında gerçekleştirilen analizler ile ortaya konmuş olup, tanımlayıcı istatistikler çerçevesinde değerlendirmeler yapılmıştır. Bu araştırma ile hedeflenen, genellenebilir bulgulara ulaşmak yerine; nispi olarak küçük bir örneklem grubu ile çalışılarak daha derin ve nitelikli bulgular elde edebilmektir.

Araştırmanın evrenini TC Milli Eğitim Bakanlığı İstanbul ili Üsküdar ilçe Milli Eğitim Müdürlüğü'nün resmi sitesinde tanımlı resmi orta öğretim okulları kapsamında bulunan anadolu liselerinde görev yapan öğretmenler oluşturmaktadır. Araştırmada, söz konusu ilçede faaliyette bulunan öğretmenlerin ve okulların sayısı Milli Eğitim Bakanlığı İstanbul ili Üsküdar ilçesi Milli Eğitim Müdürlüğü'nün resmi sitesinden elde edilmiştir (uskudar.meb.gov.tr). Bu kapsamda 10 adet anadolu lisesi bünyesinde görev yapan 399 öğretmen ile söz konusu öğretmenler dışında 33'ü öğretmen statülü idari yönetici konumunda görev yapan toplam 432 öğretmenin yer aldığı belirlenmiştir. Araştırmanın örneklemini ise bahse konu okullarda görev yapan ve anketi yanıtlayan 152 öğretmen oluşturmaktadır. Böylelikle, araştırmada evrenin % 35'lik kısmına ulaşılması sağlanmıştır. Zaman ve mekan kısıtı nedeniyle, araştırmanın İstanbul ili, Üsküdar ilçesinde bulunan anadolu liselerinde görev yapan öğretmenler üzerinde uygulanması çalışmanın kısıtlılığını oluşturmaktadır. Araştırma eğitim sektöründe yer alan çalışanlar üzerinde yapılmış olup anket yoluyla 152 kişi ile gerçekleştirilmiştir. Anket çalışması 5'li Likert sistemiyle hazırlanmış ve iki kısımdan oluşturulmuştur. Anket formunun birinci bölümünde bir takım demografik özelliklerden (yaş, cinsiyet, eğitim durumu, çalışma yılı, görevi) oluşan bölüm bulunmaktadır. İkinci bölümünde ise 23 soru adedinden ve tek boyuttan oluşan dijitalleşme faaliyetlerine uyum ölçeği bulunmaktadır. Çalışmada dijitalleşme faaliyetlerine uyumu belirlemeye yönelik ifadeler, “1” Kesinlikle katılmıyorum, “2” Katılıyorum, “3” Kararsızım, “4” Katılıyorum, “5” Kesinlikle katılıyorum gibi kodlanmıştır. Araştırmada uygulanan ölçek öncelikle Eren (2005) tarafından geliştirilen ve daha sonra Karakaş Yılmaz (2012) tarafından da uygulanan “Değişime Karşı Tutum Ölçekleri” nden yararlanılarak hazırlanmıştır. Bu kapsamda söz konusu ölçekler, dijitalleşme süreçlerine uyum konusuna yönelik olarak geliştirilmişlerdir.

Toplam 152 eğitim sektörü çalışanın katıldığı anket çalışmasıyla elde edilen veriler, analiz edilme amacı ile SPSS programına aktarılmıştır. Burada demografik veriler ve 5'li Likert dijitalleşmeye uyum ölçeğinden oluşan araştırmaya ait demografik verilere yer verildikten sonra sırasıyla; faktör analizi, güvenilirlik analizi, iki seçenekli demografik veriler için “bağımsız örneklem için T testi” (Independent-Samples T Test) ve iki seçenekten fazla olan demografik veriler için de “bağımsız örneklem için tek faktörlü varyans analizi” (One-Way ANOVA) uygulanmıştır. Tüm bu analizler neticesinde çalışmanın hipotezleri test edilmiş olup dijitalleşmeye uyum ile ilgili olarak literatüre katkıda bulunulması hedeflenmiştir. ANOVA testiyle gruplar arasında tespit edilen anlamlı farklılıklar

üzerine, anılan farkın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek için post-hoc testinden yararlanılmıştır.

Araştırmada nicel araştırma yöntemi tercih edilmiş, bu amaçla eğitim yöneticileri üzerinde anket çalışması uygulanmıştır. Bu kapsamda aşağıda belirtilen hipotezler oluşturulmuştur.

- H<sub>1</sub>: Eğitim sektörü çalışanlarının dijitalleşme faaliyetlerine uyum ile ilişkin görüşleri yaşa göre anlamlı bir farklılık göstermektedir.
- H<sub>2</sub>: Eğitim sektörü çalışanlarının dijitalleşme faaliyetlerine uyum ile ilişkin görüşleri cinsiyete göre anlamlı bir farklılık göstermektedir.
- H<sub>3</sub>: Eğitim sektörü çalışanlarının dijitalleşme faaliyetlerine uyum ile ilişkin görüşleri eğitim durumuna göre anlamlı bir farklılık göstermektedir.
- H<sub>4</sub>: Eğitim sektörü çalışanlarının dijitalleşme faaliyetlerine uyum ile ilişkin görüşleri toplam çalışma sürelerine göre anlamlı bir farklılık göstermektedir.
- H<sub>5</sub>: Eğitim sektörü çalışanlarının dijitalleşme faaliyetlerine uyum ile ilişkin görüşleri aynı iş yerinde çalışma sürelerine göre anlamlı bir farklılık göstermektedir.
- H<sub>6</sub>: Eğitim sektörü çalışanlarının dijitalleşme faaliyetlerine uyum ile ilişkin görüşleri bulunduğu göreve göre anlamlı bir farklılık göstermektedir.

#### 4. ARAŞTIRMA BULGULARI ve DEĞERLENDİRMELER

Araştırmanın bu kısmında katılımcıların demografik özelliklerine, ölçeklerin güvenilirliklerine, faktör analizi ve araştırma hipotezlerine ilişkin bulgulara yer verilmiştir.

##### 4.1. Frekans Analizi Bulguları

Tablo 1’de katılımcıların demografik özelliklerine ilişkin bilgiler verilmiştir.

**Tablo 1.** Katılımcıların Demografik Özellikleri

Demografik Özellikler	N	%	
Yaş Aralığı	25-29	2	1,3
	30-34	21	13,8
	35-39	23	15,2
	40-44	65	42,8
	45 ve üzeri	41	26,9
Cinsiyet	Kadın	84	55,2
	Erkek	68	44,8
Eğitim Durumu	Ön Lisans Mezunu	23	15,1
	Ön Lisans + Lisans Mezunu	28	18,4
	Lisans Mezunu	76	50
	Yüksek Lisans Mezunu	25	16,5
Toplam Çalışma Süreleri	1-4 yıl	12	7,9
	5-10 yıl	13	8,6
	11-15 yıl	56	36,8
	16-20 yıl	35	23,1
	21 yıl ve üzeri	36	23,6
Aynı İş Yerinde Çalışma Süreleri	1-4 yıl	51	33,6
	5-10 yıl	57	37,5
	11-15 yıl	44	28,9
Görevleri	Müdür	31	20,4
	Müdür Yardımcısı	5	3,3
	Zümre Başkanı	51	33,6
	Sınıf Öğretmeni	65	42,7
<b>Toplam</b>	<b>152</b>	<b>100</b>	



## 4.2. Güvenilirlik Analizi Bulguları

Çalışmada yer alan dijitalleşme faaliyetlerine uyum ölçeğinin Cronbach alpha ( $\alpha$ ) değerinin 0,982 olduğu görülmektedir. Söz konusu değer 0,700'den büyük olması ölçeğin oldukça güvenilir olduğunu göstermektedir.

## 4.3. Faktör Analizi Bulguları

Tablo 2'de Kaiser-Meyer-Olkin Geçerlilik Değerleri belirtilmiştir.

**Tablo 2.** Kaiser-Meyer-Olkin Geçerlilik Değerleri

Ölçüt	Açıklama
$1.00 \leq KMO \leq 0.90$	Mükemmel
$0.90 \leq KMO \leq 0.80$	İyi
$0.80 \leq KMO \leq 0.70$	Orta
$0.70 \leq KMO \leq 0.60$	Zayıf
$0.60 \leq KMO \leq \dots$	Kötü

Yukarıdaki değerlere bağlı olarak Barlett testinin anlamlı, Kaiser-Meyer-Olkin testinin ise 0.50'den büyük çıkması gerekmektedir. Barlett Testi ve Kaiser-Meyer-Olkin testi sonuçları tablo 3'de verilmiştir. Buna göre KMO değeri 0,967 olarak tespit edilmiş ve bu değer örneklem büyüklüğünün faktör analizi için mükemmel derecede olduğu sonucunu doğurmuştur. Ayrıca Barlett küresellik testi sonuçları incelendiğinde ki-kare ( $p < 0,01$ ) değerinin de anlamlı olduğu görülmektedir. Tablo 3'de dijitalleşme faaliyetlerine uyum ölçeğine ait KMO ve Bartlett's Test İstatistikleri belirtilmiştir.

**Tablo 3.** Dijitalleşme Faaliyetlerine Uyum Ölçeğine Ait KMO ve Bartlett's Test İstatistikleri

Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) Örneklem Uygunluğu Ölçüsü	,967
Bartlett's Küresellik Testi Yaklaşık Ki-Kare Değeri	3523,853
Serbestlik Derecesi (sd)	253
Anlamlılık Düzeyi (Sig.)	,000

23 sorudan ve 5'li likertten oluşan dijitalleşme faaliyetlerine uyum ölçeği, yapılan faktör analizi sonucunda tek boyut ve 19 soru olarak belirlenmiştir. Ölçekte yer alan 16 (Teknolojik değişim sürecine katılımda çalışma isteğimin azaldığını hissediyorum.) ve 19 (Kurumdaki teknolojik değişime uymaktan başka şansım yoktur) numaralı sorular tek bir boyuta atandığından dolayı ölçekten çıkarılmıştır. Yine 11 (Kurumdaki teknolojik değişim, ekip üyeleriyle ilişkimi olumsuz etkilemektedir) ve 17 (Kurumdaki teknolojik değişim sürecinde bazen işten/ kurumdan ayrılmayı düşünüyorum) numaralı sorular da tek bir boyutta yer aldığı için anket dışında bırakılmıştır.

Tablo 4'de dijitalleşme faaliyetlerine uyum ölçeğinin faktör analizi bulguları gösterilmiştir.

**Tablo 4.** Dijitalleşme Faaliyetlerine Uyum Ölçeğinin Faktör Analizi

Dijitalleşme Faaliyetlerine Uyum Ölçeği (Sorular)	Faktör 1
1. Kurumumun teknolojik değişim ihtiyacının, kurum yönetimi tarafından önceden belirlendiğine inanıyorum.	,855
2. Kurumun üst yöneticilerinin teknolojik değişime önyargısız yaklaştığını düşünüyorum.	,869
3. Kurumda, teknolojik değişim sürecinde ulaşılmak istenen amaç ve performans hedeflerinin üst yönetim tarafından açıkça ifade edildiğini düşünüyorum.	,829
4. Kurumdaki teknolojik değişim sonucunda teknolojik kaynakların daha etkin ve verimli kullanıldığını düşünüyorum.	,827
5. Üst yöneticilerin teknolojik değişimin tüm aşamalarında diğer yöneticileri ve çalışanları yeterince desteklediğine inanıyorum.	,858

6. Üst yöneticilerin teknolojik değişim sırasında, diğer ekip üyeleriyle işbirliğini cesaretlendirdiğini düşünüyorum.	,795
7. Üst yöneticilerin, teknolojik değişimin getirdiği tüm yeniliklerin benimsenmesi adına çaba harcadıklarını düşünüyorum.	,849
8. Bir üst yöneticimin yeni teknolojik uygulamalarda bana iyi bir model olduğunu düşünüyorum.	,864
9. Kurumdaki teknolojik değişim sırasında ekip üyeleriyle işbirliği içinde çalışıyorum.	,878
10. Teknolojik değişimin kurumumun misyon ve vizyonuna uygun olarak gerçekleştirildiğine inanıyorum.	,892
11. Yönetici ve çalışanların teknolojik unsurlar dâhilinde sürekli gelişmelerini sağlayacak eğitim programları mevcuttur ve uygulanmaktadır.	,871
12. Teknolojik değişim ile birlikte farklı statüdeki yöneticiler ve çalışanlar arasında güven duygusu oluşmuştur.	,863
13. Teknolojik değişim sürecine uyum için pozitif yönlendirme, teşvik ve ödüllendirme gibi motivasyon araçları kullanılmaktadır.	,805
14. Kurumdaki teknolojik değişim kişisel gelişimime katkıda bulunmaktadır.	,874
15. Kurumdaki teknolojik değişim için çalışmak benim istediğim bir şeydir.	,834
16. Kurumdaki teknolojik değişim için çalışmayı manevi bir görev olarak hissediyorum.	,875
17. Teknolojik değişim sonrasında oluşturulan çalışma gruplarının, değişimi sürekli kıldığına inanıyorum.	,789
18. Yaşanan teknolojik değişimin kurumda kalıcı bir başarı sağladığına inanıyorum.	,817
19. Kurumda yaşanan teknolojik değişim sonucunda, kurumun verimliliğinin arttığını düşünüyorum.	,922

#### 4.4. Araştırma Hipotezlerine İlişkin Bulgular

Araştırmanın bu kısmında araştırma hipotezlerine ilişkin bulgular açıklanmıştır.

**Tablo 5.** Dijitalleşme Faaliyetlerine Uyum / Yaş ile İlgili Çoklu Karşılaştırma Tukey Testi – Sonuçları

	Yaş Durumu	Anlamlılık Değeri (p)
25-29	30-34	0,999
	35-39	0,005
	40-45	0,120
	45 ve üzeri	0,899
30-34	25-29	0,999
	35-39	0,000
	40-45	0,000
	45 ve üzeri	0,166
35-39	25-29	0,005
	30-34	0,000
	40-45	0,005
	45 ve üzeri	0,000
40-45	25-29	0,120
	30-34	0,000
	35-39	0,005
	45 ve üzeri	0,000
45 ve üzeri	25-29	0,899
	30-34	0,166
	35-39	0,000
	40-45	0,000

Tablo 5'e göre eğitim sektörü çalışanlarının dijitalleşme faaliyetlerine uyum sağlama durumu ile ilgili görüşlerinin yaş aralığı durumuna göre anlamlı bir farklılık gösterdiği tespit edilmiştir. 0,05 anlamlılık düzeyinde  $p < 0,05$  olduğu için ( $p$ : 0,000) eğitim sektörü çalışanlarının yaş aralığı durumuna göre dijitalleşme faaliyetlerine uyum ile ilgili görüşlerinde anlamlı bir farklılık bulunmaktadır. Dolayısıyla  $H_1$  hipotezi desteklenmiştir. Analizde ortaya çıkan ortalamalara bakıldığında ise 25-29 yaş aralığının dijitalleşme faaliyetlerine uyum ile ilgili görüşlerinin (4,4474) diğerlerine göre daha olumlu olduğunu söylemek mümkündür. Dijitalleşme faaliyetlerine uyum ile ilgili en olumsuz düşünen grup ise (2,4005) 35-39 yaş aralığı olarak görülmektedir.

Tablo 6'ya göre 0,05 anlamlılık düzeyinde  $p < 0,05$  olduğu için gruplar arasında anlamlı bir farklılık olduğu göze çarpmaktadır. Başka bir deyişle eğitim sektörü çalışanlarının dijitalleşme faaliyetlerine uyum düzeylerine ilişkin görüşleri cinsiyete göre önemli bir farklılık göstermektedir. Buna göre erkeklerin (3,5975) kadınlara (3,2581) oranla dijitalleşme faaliyetlerine uyum konusundaki düşünceleri daha olumludur. Bu sonuçlara  $H_2$  hipotezinin desteklendiğini söylemek mümkündür.

**Tablo 6.** Dijitalleşme Faaliyetlerine Uyumun Cinsiyete Göre Karşılaştırılması (t Testi Sonuçları)

Cinsiyet	Kişi Sayısı	Ortalamalar	Standart Sapma	Serbestlik Derecesi	t Değeri	Anlamlılık Değeri (p)
Erkek	68	3, 5975	1, 05250	150	2,061	0,041
Kadın	84	3, 2581	0, 97369			

Tablo 7'ye göre eğitim sektörü çalışanlarının dijitalleşme faaliyetlerine uyum sağlama durumu ile ilgili görüşlerinin eğitim durumuna göre anlamlı bir farklılık gösterdiği tespit edilmiştir. 0,05 anlamlılık düzeyinde  $p < 0,05$  olduğu için (p: 0,000) eğitim sektörü çalışanlarının eğitim durumlarına göre dijitalleşme faaliyetlerine uyum ile ilgili görüşlerinde anlamlı bir farklılık bulunmaktadır. Analizde ortaya çıkan ortalamalara bakıldığında ise lisans ve yüksek lisans mezunlarının dijitalleşme faaliyetlerine uyum ile ilgili görüşlerinin (3,9695 ve 3,7116) diğerlerine göre daha olumlu olduğunu söylemek mümkündür. Dijitalleşme faaliyetlerine uyum ile ilgili en olumsuz düşünen grup ise (2,3089) önlisans mezunları olarak görülmektedir.

**Tablo 7.** Dijitalleşme Faaliyetlerine Uyumun Eğitim Aralığına Göre Karşılaştırılması

Eğitim Durumu	Kişi Sayısı	Ortalamalar	Standart Sapma	Anlamlılık Değeri (p)
Önlisans Mezunu	23	2,3089	0,47270	0,000
Önlisans+Lisans Mezunu	28	2,5263	0,68907	
Lisans Mezunu	76	3,9695	0,78885	
Yüksek Lisans Mezunu	25	3,7116	0,84198	

Farklılıkların hangi ikili gruptan kaynaklandığını gösteren çoklu karşılaştırma testi (post-hoc/tukey) sonuçlarına ilişkin olarak Tablo 8 incelendiğinde, önlisans-lisans, önlisans-yüksek lisans, önlisans+lisans-lisans, önlisans+lisans-yüksek lisans grupları arasında anlamlı bir fark olduğu görülmektedir ( $p < 0,05$ ). Tüm bu sonuçlara bağlı olarak  $H_3$  hipotezinin desteklendiğini söylemek mümkündür.

**Tablo 8.** Dijitalleşme Faaliyetlerine Uyum/Eğitim ile İlgili Çoklu Karşılaştırma- Tukey Testi – Sonuçları

Eğitim Durumu	Anlamlılık Değeri (p)	
Önlisans	Önlisans+Lisans	0,725
	Lisans	0,000
	Yüksek Lisans	0,000
Önlisans+Lisans	Önlisans	0,725
	Lisans	0,000
	Yüksek Lisans	0,000
Lisans	Önlisans	0,000
	Önlisans+Lisans	0,000
	Yüksek Lisans	0,435
Yüksek Lisans	Önlisans	0,000
	Önlisans+Lisans	0,000
	Lisans	0,435

Tablo 9'a göre eğitim sektörü çalışanlarının dijitalleşme faaliyetlerine uyum sağlama durumu ile ilgili görüşlerinin toplam çalışma süresi aralığına göre anlamlı bir farklılık gösterdiği tespit edilmiştir. 0,05 anlamlılık düzeyinde  $p < 0,05$  olduğu için (p: 0,000) eğitim sektörü çalışanlarının toplam çalışma sürelerine göre dijitalleşme faaliyetlerine uyum ile ilgili görüşlerinde anlamlı bir farklılık bulunmaktadır. Analizde ortaya çıkan ortalamalara bakıldığında ise toplam çalışma süresi 1-4 yıl aralığında olanların dijitalleşme faaliyetlerine uyum ile ilgili görüşlerinin (4,4386) diğerlerine göre daha olumlu olduğunu söylemek mümkündür. Buna bağlı olarak eğitim sektöründe bulunan genç yaştaki çalışanların dijitalleşme faaliyetlerine diğer yaş gruplarına oranla daha çabuk uyum sağladıkları

sonucuna ulaşmak mümkündür. Dijitalleşme faaliyetlerine uyum ile ilgili en olumsuz düşünen grup ise (2,4737) toplam çalışma süresi 16-20 yıl aralığında olan grup olarak görülmektedir.

**Tablo 9.** Dijitalleşme Faaliyetlerine Uyumun Toplam Çalışma Süresi Aralığına Göre Karşılaştırılması

Toplam Çalışma Süresi	Kişi Sayısı	Ortalamalar	Standart Sapma	Anlamlılık Değeri (p)
1-4 yıl	12	4,4386	0,09609	
5-10 yıl	13	4,2429	0,39241	
11-15 yıl	56	3,1071	0,93925	0,000
16-20 yıl	35	2,4737	0,49963	
21 yıl ve üzeri	36	4,1477	0,77748	

Farklılıkların hangi ikili gruptan kaynaklandığını gösteren çoklu karşılaştırma testi (post-hoc/tukey) sonuçlarına ilişkin olarak Tablo 10 incelendiğinde, 1-4 ile 11-15, 1-4 ile 16-20, 5-10 ile 11-15, 5-10 ile 16-20, 11-15 ile 16-20, 11-15 ile 21 ve üzeri, 16-20 ile 21 ve üzeri grupları arasında anlamlı bir fark olduğu görülmektedir ( $p < 0,05$ ). Tüm bu sonuçlara bağlı olarak  $H_4$  hipotezinin desteklendiğini söylemek mümkündür.

**Tablo 10.** Dijitalleşme Faaliyetlerine Uyum/Toplam Çalışma Süresi ile İlgili Çoklu Karşılaştırma - Tukey Testi - Sonuçları

	Toplam Çalışma Süresi	Anlamlılık Değeri (p)
1-4 yıl	5-10	0,964
	11-15	0,000
	16-20	0,000
	21 ve üzeri	0,762
5-10 yıl	1-4	0,964
	11-15	0,000
	16-20	0,000
	21 ve üzeri	0,995
11-15 yıl	1-4	0,000
	5-10	0,000
	16-20	0,001
	21 ve üzeri	0,000
16-20 yıl	1-4	0,000
	5-10	0,000
	11-15	0,001
	21 ve üzeri	0,000
21 yıl ve üzeri	1-4	0,762
	5-10	0,995
	11-15	0,000
	16-20	0,000

Tablo 11'e göre eğitim sektörü çalışanlarının dijitalleşme faaliyetlerine uyum sağlama durumu ile ilgili görüşlerinin aynı iş yerinde çalışma süresi aralığına göre anlamlı bir farklılık gösterdiği tespit edilmiştir. 0,05 anlamlılık düzeyinde  $p < 0,05$  olduğu için ( $p: 0,000$ ) eğitim sektörü çalışanlarının aynı iş yerinde çalışma sürelerine göre dijitalleşme faaliyetlerine uyum ile ilgili görüşlerinde anlamlı bir farklılık bulunmaktadır. Analizde ortaya çıkan ortalamalara bakıldığında ise aynı iş yerinde çalışma süresi 1-4 yıl aralığında olanların dijitalleşme faaliyetlerine uyum ile ilgili görüşlerinin (3,9979) diğerlerine göre daha olumlu olduğunu söylemek mümkündür. Buna bağlı olarak yaş ve toplam çalışma süreleri demografik değişkenlerine paralel bir şekilde eğitim sektöründe bulunan genç yaşta çalışanların dijitalleşme faaliyetlerine diğer yaş gruplarına oranla daha çabuk uyum sağladıkları sonucuna ulaşmak mümkündür. Dijitalleşme faaliyetlerine uyum ile ilgili en olumsuz düşünen grup ise (2,5799) aynı iş yerinde çalışma süresi 5-10 yıl aralığında olan grup olarak karşımıza çıkmaktadır.

**Tablo 11.** Dijitalleşme Faaliyetlerine Uyumun Aynı İş Yerinde Çalışma Süresi Aralığına Göre Karşılaştırılması

Aynı İş Yerinde Çalışma Süresi	Kişi Sayısı	Ortalamalar	Standart Sapma	Anlamlılık Değeri (p)
1-4 yıl	51	3,9979	0,72026	
5-10 yıl	57	2,5799	0,63591	0
11-15 yıl	44	3,8038	1,02210	

Farklılıkların hangi ikili gruptan kaynaklandığını gösteren çoklu karşılaştırma testi (post-hoc/tukey) sonuçlarına ilişkin olarak tablo 12 incelendiğinde, 1-4 ile 5-10, 5-10 ile 11-15 grupları arasında anlamlı bir fark olduğu görülmektedir ( $p<0,05$ ). Tüm bu sonuçlara bağlı olarak  $H_5$  hipotezinin desteklendiğini söylemek mümkündür.

**Tablo 12.** Dijitalleşme Faaliyetlerine Uyum/Aynı İş Yerinde Çalışma Süresi ile İlgili Çoklu Karşılaştırma-Tukey Testi – Sonuçları

Aynı İş Yerinde Çalışma Süresi		Anlamlılık Değeri (p)
1-4 yıl	5-10	0,000
	11-15	0,460
5-10 yıl	1-4	0,000
	11-15	0,000
11-15 yıl	1-4	0,460
	5-10	0,000

Tablo 13'e göre eğitim sektörü çalışanlarının dijitalleşme faaliyetlerine uyum sağlama durumu ile ilgili görüşlerinin yapmış olduğu göreve yani pozisyonuna göre anlamlı bir farklılık gösterdiği tespit edilmiştir. 0,05 anlamlılık düzeyinde  $p<0,05$  olduğu için ( $p: 0,000$ ) eğitim sektörü çalışanlarının yaptığı göreve göre dijitalleşme faaliyetlerine uyum ile ilgili görüşlerinde anlamlı bir farklılık bulunmaktadır. Analizde ortaya çıkan ortalamalara bakıldığında ise sektörde müdür olanların dijitalleşme faaliyetlerine uyum ile ilgili görüşlerinin (4,3854) diğerlerine oranla daha olumlu olduğunu söylemek mümkündür. Dijitalleşme faaliyetlerine uyum ile ilgili en olumsuz düşünen pozisyon ise (2,6316) müdür yardımcısı olarak karşımıza çıkmaktadır.

**Tablo 13.** Dijitalleşme Faaliyetlerine Uyumun Kişinin Bulunduğu Görev Aralığına Göre Karşılaştırılması

Görevi	Kişi Sayısı	Ortalamalar	Standart Sapma	Anlamlılık Değeri (p)
Müdür	31	4,3854	0,38326	0, 000
Müdür Yardımcısı	5	2,6316	1,08375	
Zümre Başkanı	51	2,9618	0,93383	
Sınıf Öğretmeni	65	3,3563	0,98089	

Farklılıkların hangi ikili gruptan kaynaklandığını gösteren çoklu karşılaştırma testi (post-hoc/tukey) sonuçlarına ilişkin olarak tablo 14 incelendiğinde, müdür-müdür yardımcısı, müdür-zümre başkanı, müdür-sınıf öğretmeni grupları arasında anlamlı bir fark olduğu görülmektedir ( $p<0,05$ ). Tüm bu sonuçlara bağlı olarak  $H_6$  hipotezinin desteklendiğini söylemek mümkündür.

**Tablo 14.** Dijitalleşme Faaliyetlerine Uyum/ Kişinin Bulunduğu Görev ile İlgili Çoklu Karşılaştırma- Tukey Testi – Sonuçları

Görevi		Anlamlılık Değeri (p)
Müdür	Müdür Yardımcısı	0,000
	Zümre Başkanı	0,000
	Sınıf Öğretmeni	0,000
Müdür Yardımcısı	Müdür	0,000
	Zümre Başkanı	0,853
	Sınıf Öğretmeni	0,289
Zümre Başkanı	Müdür	0,000
	Müdür Yardımcısı	0,853
	Sınıf Öğretmeni	0,082
Sınıf Öğretmeni	Müdür	0,000
	Müdür Yardımcısı	0,289
	Zümre Başkanı	0,082

Gerçekleştirilen tüm bu analizler neticesinde çalışmanın hipotezleri ile ilgili sonuçlar tablo 15'deki gibi şekillenmektedir.

**Tablo 15.** Araştırma Sürecinde İleri Sürülen Hipotezler ve Sonuçları

Hipotezler	Sonuç
H <sub>1</sub> : Eğitim sektörü çalışanlarının dijitalleşme faaliyetlerine uyumuna ilişkin görüşleri yaşa göre anlamlı bir farklılık göstermektedir.	Desteklendi
H <sub>2</sub> : Eğitim sektörü çalışanlarının dijitalleşme faaliyetlerine uyumuna ilişkin görüşleri cinsiyete göre anlamlı bir farklılık göstermektedir.	Desteklendi
H <sub>3</sub> : Eğitim sektörü çalışanlarının dijitalleşme faaliyetlerine uyumuna ilişkin görüşleri eğitim durumuna göre anlamlı bir farklılık göstermektedir.	Desteklendi
H <sub>4</sub> : Eğitim sektörü çalışanlarının dijitalleşme faaliyetlerine uyumuna ilişkin görüşleri toplam çalışma sürelerine göre anlamlı bir farklılık göstermektedir.	Desteklendi
H <sub>5</sub> : Eğitim sektörü çalışanlarının dijitalleşme uyumuna ilişkin görüşleri aynı iş yerinde çalışma sürelerine göre anlamlı bir farklılık göstermektedir.	Desteklendi
H <sub>6</sub> : Eğitim sektörü çalışanlarının dijitalleşme faaliyetlerine uyumuna ilişkin görüşleri bulunduğu göreve göre anlamlı bir farklılık göstermektedir.	Desteklendi

Araştırmada ifade edilen tüm hipotezlerin desteklendiği görülmektedir. Dijitalleşme faaliyetlerine uyum sağlama konusunda erkeklerin kadınlara oranla daha olumlu düşüncelere sahip olduklarını söylemek mümkündür. Bu durum iş dünyasındaki egemen erkek rolü bağlamında değerlendirildiğinde ve onların daha fazla deneyim ve statüye sahip oldukları göz önünde bulundurulduğunda çok da şaşırtıcı bir sonuç olarak karşımıza çıkmamaktadır. Erkeklerin geleceğin çağı olarak görülen dijitalleşmeye uyum sağlama konusunda daha olumlu düşüncelere sahip olmasının diğer bir temel nedeni de dijitalleşmeye daha hızlı adapte olacak şirketlerin rekabet avantajını elinde tutabileceği öngörüsü olabilir. Erkeklerin genel olarak bu bakış açısı ve içgüdü ile anket sorularını cevapladığını öngörmek mümkündür. Yine dijitalleşmeye uyum konusunda yaşın önemli bir boyutta etkisi olduğu görülmektedir.

Araştırmanın sonuçlarına göre yaşın ne kadar genç ise dijital faaliyetlere uyumun o derecede güçlü olduğu belirlenmiştir. Teknolojinin her geçen gün geliştiği çağımızda yaşı genç olanların daha ileri yaşa sahip olanlara oranla dijitalleşmeye adapte olmaları kaçınılmaz bir durumdur. Bu durum kendini toplamda ve aynı iş yerinde çalışma sürelerinde de göstermiştir. Analizler doğrultusunda daha az çalışma sürelerine sahip genç insanların dijitalleşme faaliyetlerine uyum konusunda daha olumlu düşüncelere sahip oldukları görülmüştür. Yine sektörde faaliyet gösterenlerin eğitim seviyeleri ve çalıştıkları pozisyon yükseldikçe dijitalleşme faaliyetlerine uyum konusunda daha olumlu düşüncelerin olduğu görülmektedir. Bu sonuçların da şaşırtıcı olmadığını söylemek mümkündür. Çünkü dijital çağı daha iyi anlamak ve yorumlamak için genel anlamda iyi bir eğitim seviyesi ve buna bağlı olarak da iyi bir pozisyonda olmak önemli gereklilikler olarak karşımıza çıkmaktadır.

## 5. SONUÇ ve ÖNERİLER

Dijitalleşme, mevcut süreçteki tüm görsel iletişim teknolojilerinin öncüsü bir sistem ve süreç olarak ortaya çıkmaktadır. Geleneksel olarak alışılmış bilgi edinme şekillerinden farklı olarak dijitalleşme, bir kodlama sistemine dayanmaktadır ve iletişim süreci yüksek hızda ve çok katmanlı etkileşimle gerçekleştirilmektedir. Bu nedenle, görsel bir mesajın dijital koddan oluşması neticesinde, bu sistem insan hayatının kolaylaştırılması konusunda önemli bir yer tutmaktadır. Dijitalleşme süreci ile birlikte birçok farklı kavram ön plana çıkmaktadır. Özellikle, görsel iletişimin geliştirilmesinde yeni deneyimlerle yeni bir çağ ortaya çıkmaktadır.

Geçen yıllar içerisinde, insanların teknolojiye katılımı son derece sınırlı olmuştur. Buna göre, geçmiş yıllarda insanlar yalnızca dönemin sonucu olan teknolojik unsurları kullanmışlardır. Bunun ötesinde, özellikle finansal nedenlerden dolayı insanların teknolojiyi yakından takip etmeleri geçmiş yıllarda kolay olmamıştır. Fakat mevcut süreçte teknolojiye erişmek ve sunduğu dijital ürünleri satın almak daha da kolaylaşmıştır. Finansal ve erişilebilirlik açısından teknoloji, günümüzde insan yaşamında çok daha

kolay erişilebilir bir unsurdur. Bu nedenle, dijital dünyanın gelişimi de aynı anda daha kolay hale gelmiştir. Dijital ürünler, zamanla insanların günlük yaşamlarının vazgeçilmez bir parçası olmuştur.

Dijitalleşmenin yaratmış olduğu toplumsal yapının beraberinde getirmiş olduğu belirli riskler bulunmaktadır. Söz konusu riskler, bireylerin toplumla bütünleşmesi açısından taşımış olduğu değerleri farklılaştırarak, onların farklı bireyler haline dönüşmelerine sebebiyet verebilecektir. Bu tür bireylerin, toplumun fiziksel anlamda bir arada olan kesiminden farklı olarak uzak ve sadece sanal ortamlarda bütünleşmiş bireyler oldukları anlaşılmaktadır. Dijitalleşmenin yaratmış olduğu bağımlılık olgusu, bireysel ve kurumsal anlamda süreçlerin işleyişine ciddi ölçekli bir tek taraflılık getirmektedir. Her ne kadar insan hayatını kolaylaştırıyor gibi gözükse de araştırmacılar açısından dijitalleşme, insanların hayatlarındaki sosyal kimliği ellerinden alırken kurumların faaliyetlerini de çok fazla teknolojiye odaklı ve bağımlı hale getirmektedir. Bu şekilde, zaman geçtikçe dijitalleşmenin düzeyinin geriletilmesi ve alternatiflerinin üretilmesi de zorlaşmaktadır.

Eğitimde dijitalleşme süreçlerine sıklıkla önem verildiği görülmektedir. Son yıllarda özellikle gelişmiş ülkelerde bir zorunluluk olarak uygulanmaya başlamış olan dijitalleşme çabaları eğitimin kimliğini değişime uğratmıştır. Okul öncesi eğitimden başlamak sureti ile geniş bir yelpazede, yükseköğretime kadar uzanan bir çerçevede günümüzde eğitim süreçlerinde dijital unsurların çok daha fazla kullanıldığı gözlemlenmektedir. Hızlı, etkili ve nitelikli sonuçlar vermesi adına çabalanan dijital eğitim, maliyetleri konusunda tartışmalar yaratsa da artık eğitim süreçlerinin doğal bir parçası haline gelmiştir.

Eğitimde dijitalleşme ile birlikte bireylerin düşünme, üretme, yazıya aktarma, geliştirme vb. eğitim içerisinde yer alan rutin faaliyetlerin içeriğinin değişime uğradığını söylemek mümkündür. Bu şekilde, eğitimin içerisinde dijital unsurlar, bireylerin hayalindeki ve yaratıcı dünyalarındaki unsurları dışa vurmaları açısından büyük kolaylıklar sunmaktadır. Bu şekilde bireyler, hangi yaştaki öğrenciler olduklarına bakılmaksızın, kendilerine sunulan dijital unsurları iyi bir şekilde değerlendirmekte ve kendi sınırlarını mümkün olduğunca aşmaya çalışmaktadırlar

Dijitalleşme süreçlerinin önem kazandığı eğitim sektöründe görev alan eğitimcilerin dijitalleşme faaliyetlerine uyum sağlamada bir takım demografik özelliklere bağlı olarak aralarında anlamlı bir farklılıkların olup olmadığı, çalışmanın son bölümünde yer alan araştırma kısmında incelenmiştir. Bu bağlamda çalışanların dijitalleşme faaliyetlerine uyum sağlamada yaşa, cinsiyete, eğitim durumuna, çalışma süresine ve görevine göre anlamlı bir farklılık oluşturup oluşturmadığı gerçekleştirilen analizler ışığında ortaya konmuştur. Bu sayede hangi demografik özelliklerin dijitalleşme faaliyetlerine daha fazla uyum gösterdiği incelenmiş, çalışmanın günümüz teknolojik dünyasına katkı sağlaması hedeflenmiştir.

Araştırma sonuçlarına göre belirlenen tüm hipotezlerin desteklendiği görülmektedir. Dijitalleşme faaliyetlerine uyum sağlama konusunda erkeklerin kadınlara oranla daha olumlu düşüncelere sahip olduklarını söylemek mümkündür. Bu durum iş dünyasındaki egemen erkek rolü bağlamında değerlendirildiğinde ve onların daha fazla deneyim ve statüye sahip oldukları göz önünde bulundurulduğunda çok da şaşırtıcı bir sonuç olarak karşımıza çıkmamaktadır. Erkeklerin geleceğin çağı olarak görülen dijitalleşmeye uyum sağlama konusunda daha olumlu düşüncelere sahip olmasının diğer bir temel nedeni de dijitalleşmeye daha hızlı adapte olacak kurumların rekabet avantajını elinde tutabileceği öngörüsü olabilir. Erkeklerin genel olarak bu bakış açısı ve içgüdü ile anket sorularını cevapladığını öngörmek mümkündür.

Araştırmada, dijitalleşme faaliyetlerine uyum konusunda yaşın önemli bir boyutta etkisi olduğu görülmektedir. Araştırmanın sonuçlarına göre yaş ne kadar genç ise dijital faaliyetlere uyum o derecede güçlü olmaktadır. Teknolojinin her geçen gün geliştiği çağımızda yaşı genç olanların daha ileri yaşa sahip olanlara kıyasla dijitalleşmeye adapte olmaları kaçınılmaz bir durumdur. Günümüzde genç kuşaklarla yetişkin kuşakları bünyesinde barındıran iş ortamlarında, teknolojiyle daha erken yaşlarda tanışan ve dolayısıyla teknolojiyi yaşamlarının bir parçası haline getiren genç kuşakların aynı davranışlarını iş ortamlarında da gösterdikleri dikkat çekmektedir. Araştırma kapsamında dijitalleşme faaliyetlerine uyum ile aynı iş yerinde çalışma süreleri arasında da benzer bulgulara ulaşılmış, daha az çalışma sürelerine sahip genç çalışanların dijitalleşme faaliyetlerine uyum konusunda daha olumlu düşüncelere sahip oldukları belirlenmiştir.

Araştırmada, eğitim sektöründe faaliyet gösteren çalışanların eğitim seviyeleri ve çalıştıkları pozisyon yükseldikçe dijitalleşme faaliyetlerine uyum konusunda daha olumlu düşüncelerinin olduğu görülmektedir. Bu bağlamda araştırmada, müdür seviyesindeki eğitimcilerin dijitalleşme faaliyetlerine uyum düzeylerinin daha yüksek düzeyde olduğu dikkat çekmektedir. Okul üst yönetimlerinin, okul başarılarını arttırabilmek ve kurumsal kimliği geliştirebilmek adına üstlendikleri yükümlülükler dolayısıyla, müdür statüsüne sahip eğitimcilerin dijitalleşme eğilimlerinin daha yüksek olduğu düşünülmektedir. Buna ilaveten dijital çağı daha iyi anlamak ve yorumlayabilmek için genel anlamda iyi bir eğitim seviyesine sahip olmak ve buna bağlı olarak da iyi bir pozisyonda olmak önemli gereklilikler olarak dikkat çekmektedir.

Yazında yapılmış araştırmalar eğitim süreçlerinde dijitalleşmenin önemine katkı sağlamaktadır. Bu kapsamda Karal ve Berigel (2006) eğitim fakültesinde görev yapan öğretmenlerin, teknoloji konusundaki eğitimlerinin eksikliğini belirlemiştir. Çalışmada bu durumun aksine, günümüz eğitim süreçlerinde faaliyette bulunan eğitimcilerin kendilerine verilen teknoloji eğitimlerinden memnun oldukları belirlenmiştir. Günümüzde teknolojik süreçlerde yaşanan değişim ve dönüşümler her sektörde olduğu gibi eğitim sektöründe de dijitalleşme faaliyetlerine uyumu hızlandırmıştır.

Erdemir, Bakırcı ve Eyduran (2009), “Öğretmen Adaylarının Eğitimde Teknolojiyi Kullanabilme Özgüvenlerinin Tespiti” ismini taşıyan çalışmasındaki elde etmiş oldukları bulgularda, kadın katılımcıların, eğitimde teknolojik faaliyetleri ve unsurları kullanma konusunda daha fazla eğilim ve becerilerinin bulunduğu gözlemlenmiştir. Bu çalışmada ise elde edilen bulgularda, erkeklerin gözle görülür bir biçimde teknolojiyi bilgi ve eğitimde kullanımları açısından kadınların önünde olduğu görülmektedir.

Dargut ve Çelik (2014), “Türkçe Öğretmeni Adaylarının Eğitimde Teknoloji Kullanımına İlişkin Tutum ve Düşünceleri” isimli araştırmasında, eğitim kurumlarının mevcut teknoloji uygulamalarının eğitimciler ve öğrenciler üzerinde etkisiz kaldığını dile getirmişlerdir. Buna göre araştırmacılar açısından araştırmanın gerçekleştirildiği kurumların teknoloji ile olan etkileşimlerinin yetersizliğinin eğitimciler üzerinde doğrudan, öğrenciler üzerinde dolaylı olarak etkilerinin bulunduğu anlaşılmaktadır. Bu çalışmanın araştırma kısmında elde edilen bulgulara bakıldığında, katılımcıların, bağlı oldukları eğitim kurumlarının dijitalleşme ile olan etkileşiminin yeterli bir destek sağladığı ve bunun da doğrudan eğitimcilere yeterli olarak olumlu yansımalarının bulunduğu görülmektedir.

Sarıtepeci, Durak ve Seferoğlu (2016), “Öğretmenlerin Öğretim Teknolojileri Alanında Hizmet-İçi Eğitim Gereksinimlerinin FATİH Projesi Kapsamında İncelenmesi” başlıklı çalışmasında, çalışanların eğitim sektöründe buldukları süreye göre dijitalleşmeye uyumları değerlendirildiğinde, tıpkı bu tez çalışmasında karşılaşıldığı gibi 15 yılın üzerindeki eğitimcilerin, süre uyum sağlamakta zorluk yaşadıkları; giderek azalan bir çalışma hayatı geçirmiş olan bireylerin uyumluluğunun ise daha fazla olduğu gözlemlenmiştir.

Emiroğlu (2016), “Eğitimde Tablet Bilgisayar Kullanımına Yönelik Özel Okul Öğretmenlerinin Görüşleri” başlıklı çalışmasında, katılımcıların, dijital eğitim içeriklerinin değişimi ile birlikte eğitimcilerin konuya dair niteliklerinin arttırılması ile birlikte artış göstereceği belirtilmiştir. Çalışmanın araştırma kısmında, kurumların yeterliliği ve içeriğin eğitimciler ile olan uyumluluğunun varlığına dikkat çekilmiştir. Bu noktada, farklı kurumlarda, içerik ve dijital eğitim desteği açısından farklı uygulamaların gözlemlendiği anlaşılmaktadır.

Gelecekte yapılacak olan araştırmalarda, eğitimcilerin, eğitim kurumlarının ve eğitim sistemlerinin dijitalleşme konusundaki faaliyetlerinin değerlendirilmesi önerilmektedir. Bu sayede, eğitimcilerin eğitimde dijitalleşme süreçlerine uyumları açısından sadece kendilerinin çabalarının önemli olmadığı düşüncesinden hareketle, kendilerine söz konusu dijital unsurları kullanma konusunda zorunluluk getiren tarafların yeterliliğini ve sundukları imkânların kalitesini değerlendirme fırsatı sunulmalıdır. Buna ilaveten eğitimcilerin dijitalleşme süreçlerine uyumluluğu konusunda öğrencilerin yaklaşımlarının da değerlendirmeye tabi tutulması önem teşkil etmektedir. Öğrenciler, özellikle de çocuklar ve gençler, mevcut süreçteki teknolojik gelişmeler ve dijital unsurlarla daha yakın ilişkiler içerisinde olmaları vesilesi ile eğitimdeki dijitalleşme süreçlerine daha hızlı uyum sağlayabilmektedirler. Bu nedenle de onların sürece dair yaklaşımları ve beklentileri, bununla birlikte eğitimcileri, eğitim kurumlarını ve eğitim sistemini dijital unsurlar nezdinde değerlendirmeleri çok daha fazla önem kazanmaktadır. Bu



kapsamda gelecekte yapılacak olan araştırmalarda, eğitimde dijitalleşme sürecine uyumluluk ve sürecin şartlarının iyileştirilmesi adına tüm aktif ve etkili tarafların fikirlerinin alınması, buna istinaden de nitelikli bir öneri zincirinin oluşturulması beraberinde gelebilecektir.

Pek çok vakıf niversitesi ve özel liselerde sağlanan; programlama, kodlama ve robotik eğitimi ile oğrencilerin yazılım üretme becerileri geliştirilmektedir. Bu alışmalar, oğretmenlerin dijitalleşme eğitim yetkinlikleri sayesinde mümkün olmaktadır. Birçok okulda bu eğitimlerin sağlanamaması ya da yetersizliğinin nedeni alt yapı olanaksızlıkları ve oğretmenlerin dijitalleşme süreçlerine yabancı olmalarıdır. Geleceğin proje odaklı eğitimlerinde nitelikli mühendisler, doktorlar ve bilim insanları yetiştirebilmede bu eğitimlerin önemi büyüktür. Konu özelinde ders içeriklerinin belirlenerek lise düzeyindeki resmi okullarda dijital eğitimlerin müfredat içerisine dahil edilmesi yönünde çalışmaların yapılması önerilmektedir.

Ezber odaklı eğitimin ürünü olan insan kaynağının aksine, uygulama ve yazılım becerisi gelişmiş insan kaynaklarına her alanda ihtiyaç bulunmaktadır. Teoriyi, uygulama becerisine dönüştüremeyen pek çok oğrenci sektörde istihdam edilememekte ve işsizlik sorunu ile karşılaşmaktadır. Bu nedenle çalışmanın, diğer kategorilerdeki okullar ve niversiteler bünyesinde farklı illerde de uygulanarak dijitalleşme süreçlerine uyum göstergelerine yönelik sonuçlarının karşılaştırılması önerilmektedir.

Ülkelerin gelişmesinde, teknoloji transfer edilebilmesinde ve dışa bağımlılıktan kurtulma noktasında dijital eğitim süreçlerinde yetişen nesillere şiddetle ihtiyaç duyulmaktadır. Dijitalleşme süreçleri sadece word, excel, ppt gibi popüler yazılım programlarının kullanımından ibaret olmayıp, tüm süreçlerde eğitim hayatının içerisine mutlak surette entegre edilmesi gerekmektedir. Özellikle endüstri 4.0'ın işletmeler bünyesinde önem kazanması ve işletme yönetimlerinin içerisine teknolojinin transfer olması, eğitim süreçlerinin de dijitalleşme süreçlerine doğru kaymasını beraberinde getirmektedir. Bu noktada eğitimcilerin süreçlere uyumu, yetişen nesillerin de iş dünyasının ihtiyaç duyduğu insan kaynakları profilinin karşılanmasına katkı sağlayacaktır. Söz konusu görüşler çerçevesinde, okul öncesi eğitim kurumlarından başlayarak niversiteye kadar uzanan eğitim süreçlerinde hem Milli Eğitim Bakanlığı'nın hem de YK'n ayrıracağı kaynaklar ekseninde, dijitalleşme faaliyetlerinin desteklenmesi önerilmektedir.

## KAYNAKÇA

- AKKOYUNLU, B. (1995), Bilgi Teknolojilerinin Okullarda Kullanımı ve Oğretmenlerin Rolü, *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 11, 105-109.
- ALTAN, M.Z. (1998), Eğitim Fakülteleri, Teknoloji ve Değişim, *vaz*, Sayı 15, 295-304.
- BAşLAR, G. (2013), Yeni Medyanın Gelişimi ve Dijitalleşen Kapitalizm, [http://www.sosyalarastirmalar.com/cilt8/sayi36\\_pdf/7isletme\\_iktisat\\_iletisim\\_kamu/aydin\\_ozturk\\_tugba\\_ve\\_digerleripdf](http://www.sosyalarastirmalar.com/cilt8/sayi36_pdf/7isletme_iktisat_iletisim_kamu/aydin_ozturk_tugba_ve_digerleripdf) (18.01.2019).
- ETIN, . ve Diğer., (2004), Teknolojik Gelişme İçin Eğitimin nemi ve İnternet Destekli Oğretimin Eğitimdeki Yeri, *The Turkish Online Journal of Educational Technology*, 3(3), 144-147.
- IFTI, C. (2013), Edebiyat Oğretiminde Teknoloji Kullanımı, Karşılaşılan Sorunlar ve çözüm nerileri: Bir Durum alışması. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Bilkent Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara, Türkiye.
- ÇUBUKÇU, Z. ve TOSUNTAş, ř.B. (2016), Teknoloji Destekli Eğitim Ortamlarında İletişim: Bir Sınıf Etkileşim Analizi alışması, *Eğitim ve Oğretim Araştırmaları Dergisi*, Cilt 5, zel Sayı, 192-199.
- DARGUT, T. ve ELIK, G. (2014), Türkçe Oğretmeni Adaylarının Eğitimde Teknoloji Kullanımına İlişkin Tutum ve Düşünceleri, *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 2(2), 28-41.
- DEĞIRMENCIOğLU, G. (2016), Dijitalleşme ağında Gazeteciliğin Geleceği ve İnovasyon Haberciliği, *TRT Akademi*, 1(2), 590-606.
- EMİROğLU, B.G. (2016), Eğitimde Tablet Bilgisayar Kullanımına Yönelik zel Okul Oğretmenlerinin Görüşleri, *İlkretim Online*, 15(3), 989-998, <http://dergipark.gov.tr/download/article-file/225937> (03.01.2019).

- ERDEMİR, N., BAKIRCI, H. ve EYDURAN, E. (2009), Öğretmen Adaylarının Eğitimde Teknolojiyi Kullanabilme Özgüvenlerinin Tespiti, *Türk Fen Eğitimi Dergisi*, 6(3), 99-108.
- EREN, Ş. (2005), Değişime Karşı Tutum Ölçeğinin Geliştirilmesi ve Kalite Belgesi Alan Hastanelerde Değişim ile Örgüt Kültürü Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. *Yayınlanmamış Doktora Tezi*. İstanbul Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İstanbul, Türkiye.
- GENÇ, M. ve GENÇ, T. (2013), Öğretmenlerin Mesleki Gelişmeleri Takip Etme Durumları: Fatih Projesi Örneği, *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi (KEFAD)*, 14(2), 61-78.
- KARAKAŞ, Y. A. (2012), Değişim Yönetimi Stratejilerinin Hemşireler Üzerindeki Etkileri: Bir Hastane Örneği. *Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi*. Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir, Türkiye
- KARAL, H. ve BERIGEL, M. (2006), Eğitim Fakültelerinin Öğretmenlerin Teknolojiyi Eğitimde Etkin Olarak Kullanabilme Yeterlilikleri Üzerine Etkileri ve Çözüm Önerileri, *Çukurova Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 3(32), 60-67.
- MADEN, S., BANAZ, E. ve MADEN, A. (2018), Türkçe Öğretmeni Adaylarının Dijital Ortamlardaki Yazma Alışkanlıkları, *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 7(1),103-112.
- MUSTAFAOĞLU, R. ve Diğerleri (2018), Dijital Teknoloji Kullanımının Çocukların Gelişimi ve Sağlığı Üzerine Olumsuz Etkileri, *Addicta: The Turkish Journal on Addiction*, Sayı 5, 227-247.
- ORMANLI, O. (2012), Dijitalleşme ve Türk Sineması, *The Turkish Online Journal of Design, Art and Communication – TOJDAC*, 2(2), 32-38.
- ÖKSÜZ, C. (2013), İlköğretimde Teknoloji Kullanımı: Teknoloji Gözlem Protokolü Sonuçları, *Adnan Menderes Üniversitesi Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 4(1), 10-22.
- ÖKSÜZ, Y., DEMİR, E.G. ve İCI, A. (2016), Öğretmenlerin Dijital Okuryazarlık Kavramına İlişkin Metaforlarının İncelenmesi, *The Journal of Academic Social Science Studies*, No. 50, 387-396.
- PARLAK, B. (2017), Dijital Çağda Eğitim: Olanaklar ve Uygulamalar Üzerine Bir Analiz, *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, Cilt 22, Kayfor 15 Özel Sayısı, 1741-1759.
- SARITEPECİ, M., DURAK, H. ve SEFEROĞLU, S.S., (2016), Öğretmenlerin Öğretim Teknolojileri Alanında Hizmet-İçi Eğitim Gereksinimlerinin FATİH Projesi Kapsamında İncelenmesi, *Turkish Journal of Computer and Mathematics Education*, 7(3), 601-620.
- SEFEROĞLU, S.S. (2015), Okullarda Teknoloji Kullanımı ve Uygulamalar: Gözlemler, Sorunlar ve Çözüm Önerileri, *Artı Eğitim*, Sayı 123, 90-91.
- SOYSAL, Y. ve RADMARD, S. (2017), An Exploration of Turkish Teachers' Attributions to Barriers Faced Within Learner-Centred Teaching, *Educational Studies*, 43(2), 186-209.
- SUNAL, G. (2016), Sanal Gerçeklik ve Dijital Sinemanın Olanakları, *İnönü Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi*, 1(2), 294-309.
- ŞAHİN, M.C. (2009), Yeni Binyılın Öğrencileri'nin Özellikleri, *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 9(2), 155-172.
- TAŞKIRAN, A. (2017), Dijital Çağda Yükseköğretim, *AUAd*, 3(1), 96-109.
- TUTGUN, A. ve ÖZDENER, N. (2011), Bilgi ve İletişim Teknolojilerinin Eğitime Entegrasyonu: Bilgisayar Tabanlı Öykü Tamamlama Çalışması Örneği, *Academic Journal of Information Technology (AJIT-e)*, 2(3), 1-24.
- ULUUYSA, B. (2014), Bir Öğretmenin Teknoloji Entegrasyonu Yolculuğu, *Turkish Online Journal of Qualitative Inquiry*, October, 5(4), 12-22.
- YAYLA, O.T. (2015), Dijitalleşme Çağında Eşitsizlik ve Ayrımcılık, *Liberal Düşünce*, Sayı 79, 43-53.

- YILDIRIM, Y. (2013), İlköğretim Öğrencilerinin Teknoloji Kullanım Yeterlikleri ve Teknoloji Kullanımını Etkileyen Faktörler, *Bilgi Afişi Dergisi*, Sayı 13, 1-39.
- YILMAZ, M. (2007), Sınıf Öğretmeni Yetiştirmede Teknoloji Eğitimi, *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 27(1), 155-167.